

SZKOŁY DLA EKOROZWOJU

AUDYT POCZĄTKOWY DLA KLAS 4-8 SZKÓŁ PODSTAWOWYCH, GIMNAZJÓW I SZKÓŁ ŚREDNICH

Audyt ekologiczny dla szkół został opracowany, tak aby EKO-KOMITET składający się z uczniów klas 4-8 szkoły podstawowej, uczniów gimnazjów czy szkół ponadgimnazjalnych mogli go przeprowadzić przy niewielkiej pomocy i współpracy nauczycieli, dyrekcji czy pracowników administracji szkoły.

Pytania zostały podzielone na kategorie według różnych pomieszczeń/miejsc w szkole i na zewnątrz niej. Pytania, które nie dotyczą Waszej szkoły można pominąć lub usunąć (np. jeżeli nie ma w szkole sklepiku - automatycznie nie odpowiadamy na pytania związane ze sklepikiem szkolnym). Audyt udostępniamy w formie edytowalnej, tak aby móc dostosować go do konkretnych potrzeb szkoły - np. poprzez dodanie własnych pytań, przeformułowanie pytań istniejących.

Ważne, aby odpowiedzi były zgodne z prawdą i stanem faktycznym zastanym przez uczniów w momencie przeprowadzenia audytu, nawet jeśli pojawi się dużo odpowiedzi negatywnych. Będzie to tylko znak, że warto zmienić coś w szkolnym otoczeniu i przeprowadzenie audytu to bardzo dobry krok w tym kierunku.

Ważne, aby odpowiedzi były zgodne z prawdą i stanem faktycznym zastanym przez uczniów w momencie przeprowadzenia audytu. Nawet jeśli pojawi się dużo odpowiedzi negatywnych. Będzie to tylko znak, że warto zmienić coś w szkolnym otoczeniu i przeprowadzenie audytu to bardzo dobry krok w tym kierunku.

Eko-Komitet powinien wykorzystać wyniki audytu do wyboru działania lub działań na których chciałby skupić się w danym roku szkolnym.

Audyt został podzielony na poniższe kategorie/obszary

- ✓ INFORMACJE OGÓLNE - podstawowe informacje o szkole
- ✓ KLASA SZKOLNA - zachęcamy do wybrania „typowej” klasy - takiej, jakich większość jest w szkole
- ✓ TOALETA/ ŁAZIENKA - w przypadku dużych szkół większość informacji wystarczy uzupełnić na podstawie wybranej/losowej łazienki/toalety
- ✓ KORYTARZ SZKOLNY - na korytarzu szkolnym będzie potrzebna pomoc osób dorosłych i innych uczniów
- ✓ SEKRETARIAT/DYREKCJA - zachęcamy, aby umożliwić swobodne sprawdzenie również tych pomieszczeń
- ✓ SKLEPIK I KUCHNIA SZKOLNA -jeśli uczniowie nie mogą wejść do kuchni, w odpowiedzi na pytania mogą pomóc im osoby pracujące w kuchni
- ✓ DOJAZDY DO SZKOŁY/AKTYWNOŚĆ RUCHOWA - odpowiedzi będą wymagały przepytania większej grupy uczniów
- ✓ TEREN PRZYSZKOLNY - to teren przynależny do szkoły (np. wyznaczony ogrodzeniem)
- ✓ można dodać INNE: np. pokój nauczycielski, kotłownia, pracownia komputerowe

LEGENDA - OBSZARY TEMATYCZNE						
ŻYWNOSĆ	BIORÓŻNORODNOŚĆ	ODPADY	ENERGIA	WODA	TRANSPORT	

INFORMACJE OGÓLNE:

OBSZAR	PYTANIE	ODPOWIEŹ/pytania, uwagi dodatkowe/WSKAZÓWKI			
	Gdzie znajduje się Wasza szkoła?	Wieś	Małe miasto	Średnie miasto	Duże miasto
	W którym roku budynki Waszej szkoły zostały zbudowane?	1951 i 2001		Ile klas (oddziałów) liczy Wasza szkoła w bieżącym roku szkolnym?	63
	Ile osób tworzy Waszą szkołę?	Liczba uczniów: 1364	Liczba nauczycieli: 120	Liczba pracowników administracji, utrzymania szkoły: 32	
	Jaka jest powierzchnia Waszej szkoły?	Ile metrów kwadratowych ma szkoła? 7000 m kwadratowych w dwóch budynkach		Ile kondygnacji ma szkoła? (każde piętro wliczając parter to jedna kondygnacja) 3	
	Co otacza Waszą szkołę?	Czy do szkoły przynależy teren zielony/boisko? Boisko i teren zielony	Czy w pobliżu szkoły znajduje się las, park, teren zielony? Park i teren zielony	Czy w pobliżu szkoły znajduje się ścieżka ruchowa, basen, boisko z którego możecie korzystać? Tak	
	Największą zaletą Waszej szkoły jest?	Jest przyjazna dzieciom	Największą wadą Waszej szkoły jest?	Ruchliwa ulica przy drodze krajowej nr 7	

KLASA SZKOLNA

OBSZAR	PYTANIE	ODPOWIEDŹ/pytania, uwagi dodatkowe/ WSKAZÓWKI				
	Ile lamp/źródeł światła znajduje się w klasie?	Liczba źródeł światła: od 3-14		Liczba ławek(miejsc pracy) 9-15		
	Ile okien znajduje się w klasie? Z której strony świata znajdują się okna?	Liczba okien: 3	Strony świata: wschód, zachód, północ, południe		Godziny wystarczającego dziennego nasłonecznienia w miesiącu: 8 - 9	
	Czy światła zapewniają dobre oświetlenie wszystkich miejsc pracy w klasie?	TAK	Obecna norma zaleca , aby w klasie najmniejsze dopuszczalne średnie natężenie oświetlenia wynosiło 300 Luxów w całym pomieszczeniu, jednak nie mając luxomierza sprawdźcie po prostu czy przy każdej ławce oświetlenie jest według Was dostateczne			
	Czy światło jest wyłączane jeśli w czasie lekcji jest wystarczająco dobre oświetlenie naturalne(słoneczne)?	TAK	Jeśli w ciągu dnia oświetlenie naturalne w klasie jest wystarczające i charakter aktualnej pracy nie wymaga dodatkowego doświetlenia, warto wyłączyć lampy, oszczędzając tym samym szkolne rachunki.			
	Jakie żarówki są używane do oświetlania klas szkolnych?	A) tradycyjne B) halogenowe C) świetlówki energooszczędne D) świetlówki w oprawach rastrowych D) żarówki LED		Jaką moc mają żarówki (ile WAT)?	Ile jest wszystkich żarówek w klasie?	Świetlówki energooszczędne mają różne formy mogą być podłużne (liniowe) i np. spiralne (kompaktowe). Najbardziej przyjazne środowisku są żarówki LED, jednak są nadal drogie i nie zawsze można je łatwo zamienić z poprzednimi.
	Czy po wyjściu wszystkich z klasy światło jest zawsze gaszone?	TAK	Czy w szkole jest osoba, która pilnuje czy gaszone jest światło?		TAK	

	Jak szkoła jest ogrzewana?	Mało-przyjazne środowisku: A) kotłownia/piec węglowy B) kotłownia/piec olejowy C) energia elektryczna	Średnio-przyjazne środowisku: D) miejska sieć ciepłownicza E) kotłownia piec gazowy	Bardziej-przyjazne środowisku: F) pompa ciepła G) odnawialne źródła energii (np. biomasa)
	Ile miesięcy zwykle trwa okres grzewczy w Waszej szkole?	Liczba miesięcy: 6	Okres, w którym szkoła wymaga ogrzewania może różnić się w poszczególnych latach, zależnie od warunków atmosferycznych, a w poszczególnych szkołach również zależnie od odpowiedniej termoizolacji budynku szkoły (czyli jej zdolności do utrzymania ciepła wewnątrz pomieszczeń).	
	Jaka jest średnia temperatura utrzymywana w salach lekcyjnych?	Średnia temperatura: 22°C	Czy temperatura w salach jest taka sama jak w pomieszczeniach używanych krótko i nie wymagających wysokiej temperatury - jak np. szatnia?	NIE - w sali jest wyższa TAK - taka sama NIE - w sali jest niższa
	Ile jest grzejników w sali lekcyjnej?	Liczba grzejników: 3	Czy wszystkie mają możliwość regulowania stopnia ogrzewania?	Tak niektóre
	Czy w okresie grzewczym w trakcie wietrzenia sal lekcyjnych ogrzewanie jest wyłączone?	TAK - JEST WYŁĄCZONE NIE - POZOSTAJE WŁĄCZONE		Najlepiej jeśli wietrzenie sal jest szybkie i intensywne a grzejniki są wyłączone - następuje wtedy wymiana powietrza, natomiast przedmioty znajdujące się w pomieszczeniu zbytnio się nie wychładzają, dlatego łatwiej jest z powrotem ogrzać salę.
	Czy nad wyłącznikami światła znajdują się obrazki/napisy przypominające o gaszeniu światła?	TAK NIE	Ładne, często śmieszne grafiki lub napisy przypominające nam o wyłączeniu światła pomogą na pewno w utrzymaniu tego dobrego nawyku, a goście odwiedzający szkołę będą od razu wiedzieli, że dbacie o środowisko!	
	Czy w klasie prowadzona jest segregacja odpadów?	TAK NIE	W klasach lekcyjnych wyrzucane jest bardzo dużo papieru i opakowań plastikowych po jedzeniu, ważne żeby już tam segregować odpady na te nadające się do recyklingu i te, które muszą trafić na wysypisko śmieci.	

	Jeśli dostajecie od nauczyciela sprawdzian/tekst wydrukowany na papierze - jest on...	A) Jednostronnie zadrukowany B) Dwustronnie zadrukowany C) Jednostronnie zadrukowany, ale na papierze ponownie wykorzystanym	Poprzez dwustronne drukowanie na papierze możemy zmniejszyć jego zużycie nawet o połowę. Kiedy zaś potrzebujemy wydrukować np. jedną stronę możemy wykorzystać kartki wcześniej zadrukowane jednostronnie.
	Czy używany w czasie lekcji papier ksero pochodzi z recyklingu (z makulatury)?	TAK NIE	Papier ksero powinien pochodzić z recyklingu, nie marnujemy wtedy kolejnych drzew do produkcji nowego papieru. Takie kartki są najczęściej lekko szarawe (nie wykorzystuje się szkodliwych chemikaliów do wybielania -np. chloru), na opakowaniu można sprawdzić czy papier jest w 100% z makulatury, czy tylko częściowo pochodzi z recyklingu.
	Czy kartki papieru jednostronnie zadrukowane zbierane są w klasie i wykorzystywane ponownie?	TAK NIE	Warto przygotować jedno miejsce (np. karton po papierze) na kartki, które są tylko z jednej strony zadrukowane - można je wykorzystać na notatki, rysunki, kserowanie sprawdzianów lub do innych celów.

TOALETA/ŁAZIENKA

OBSZAR	PYTANIE	ODPOWIEDŹ/pytania, uwagi dodatkowe/ WSKAZÓWKI		
	Ile łazienek znajduje się w szkole?	Ogółem: 32 w dwóch budynkach	Ile umywalek znajduje się łącznie we wszystkich łazienkach?	Ogółem: 65
	Czy baterie w łazience są szczelne? (TAK - jeśli po dokręceniu nie kapie z nich woda)	TAK - wszystkie	TAK - niektóre	NIE - czy awaria baterii została zgłoszona do odpowiedniej osoby?
	Jakie są roczne straty wody związane z nieszczelną baterią?	Obliczenia: 0	Wynik: 0	Kapiący kran z częstotliwością 1 kropli na sekundę zużywa ok. 16 litrów wody na dobę

	Czy baterie posiadają zamontowane ograniczniki przepływu wody (perlatory)?		TAK		Perlator to rodzaj nakładki (sitka), którą montuje się na końcu wylewki, kranu. Zwiększa on optycznie strumień wody poprzez jej napowietrzenie. Zgodnie z danymi producentów, perlator potrafi oszczędzić od 15% do 70% wody.	
	Czy po skończeniu mycia rąk wszystkie krany są zawsze zakręcone?	TAK		NIE	Czy jest w szkole osoba, która sprawdza, czy wszystkie krany są zakręcone? TAK	
	Ile toalet znajduje się w całej szkole?	Liczba: 32 w obydwu budynkach			Czy spłuczki są szczelne? TAK	NIE - wszystkie NIE - niektóre
	Jakie są dzienne straty wody związane z nieszczelną spłuczką?	Obliczenia: 0		Wynik: 0	Jeśli strużka wody wypływająca z nieszczelnej toalety ma szerokość 1mm to straty wody mogą wynieść ok. 9 litów/godzinę	
	Czy spłuczka posiada przycisk „start”- „stop” lub dwudzielny przycisk spłukiwania?	TAK NIE	W nowych toaletach standardem są spłuczki dwudzielne umożliwiające spłukiwanie miski ustępowej całą objętością wody w spłuczce – zwykle jest to 6 albo 9 l –lub ograniczenie jej zużycia o połowę – odpowiednio 3 do 4,5 l. Zamiast podziału przycisk może mieć funkcję STOP pozwalającą na zatrzymanie spłukiwania w dowolnym momencie.			
	Czy zainstalowane są inne ograniczniki nadmiernego spłukiwania?	TAK - jakie?		NIE	Jeśli spłuczka nie jest dwudzielna i nie ma funkcji „start”-„stop” można użyć np. specjalnego pojemnika lub butelki wypełnionej wodą, która po włożeniu do spłuczki spowoduje, że nie napełni się ona do końca.	
	Jeśli w łazience są ręczniki papierowe -czy są z papieru z recyklingu?	TAK				
	Czy ręczniki papierowe są używane racjonalnie?	TAK	NIE		W toaletach znajdujących się w miejscach publicznych, również w szkołach czasem spotyka się sytuacje, kiedy ręczniki papierowe są wyciągane i wyrzucane w nadmiernej ilości niż jest to rzeczywiście potrzebne do wytarcia rąk.	

	Czy papier toaletowy w łazienkach jest wyprodukowany z makulatury (z recyklingu)?	TAK	NIE	Brak informacji	
	Czy światło w łazience jest gaszone po wyjściu z pomieszczenia?	TAK - jest wyłączone każdorazowo	TAK - samo gaśnie - fotokomórka	NIE - pozostaje włączone choć nikogo nie ma w łazience	NIE - nie ma możliwości wyłączenia światła przez uczniów
	Jakie żarówki są zastosowane w oświetleniu w łazience?	A) tradycyjne B) halogenowe C) świetlówki energooszczędne D) świetlówki w oprawach rastrowych D) żarówki LED		Świetlówki energooszczędne mają różne formy mogą być podłużne (liniowe) i np. spiralne (kompaktowe). Najbardziej przyjazne środowisku są żarówki LED, jednak są nadal drogie i nie zawsze można je łatwo zamienić z poprzednimi.	

KORYTARZ SZKOLNY

OBSZAR	PYTANIE	ODPOWIEDŹ/pytania, uwagi dodatkowe/ WSKAZÓWKI		
	Czy na korytarzu znajdują się kosze do segregacji odpadów?	TAK	Czy każdy pojemnik jest odpowiednio oznakowany i wiadomo co do niego wrzucać?	TAK NIE
	Czy w pojemnikach na surowce wtórne znajdują się odpowiednie odpady?	TAK	Czy plastikowe butelki i puszki w koszu są zgniecione?	TAK NIE

Zgniatanie butelek pozwala nam zmieścić w koszu więcej odpadów, później zajmują one również mniej miejsca w dużym kontenerze na śmieci.

	Czy każdy uczeń wie, które odpady nadają się do kosza na surowce wtórne (plastik, metal, papier, szkło) a które nie?	TAK NIE	Zapytaj uczniów na korytarzu, czy wiedzą, które z tych śmieci nadaje się do kosza na surowce wtórne:	TAK: kartonik po soku, potargana reklamówka plastikowa, szklany słoik bez nakrętki	NIE: kawałki lustra kartka zamalowana farbą plakatową, styropian, papier po wędlinie.
	Czy na korytarzu można znaleźć śmieci, papierki, plastikowe opakowania niewrzucone do kosza?	TAK - Jaka może być tego przyczyna?		NIE	
	Czy któryś z koszy na śmieci jest przepiętniony?	Czy uczniowie zgłaszają taką sytuację do odpowiedniej osoby w szkole? Kosze są opróżniane na bieżąco		Najlepiej jeśli sprawdzą stan koszy po 3-4 pierwszych lekcjach, wtedy kiedy kosze zdążą się już częściowo napełnić, a kiedy jeszcze uczniowie będą w szkole do ostatniej lekcji będą wyrzucać śmieci	
	Jakie żarówki są używane w oświetleniu szkolnego korytarza?	A) tradycyjne B) halogenowe		C) świetlówki energooszczędne D) żarówki LED	
	Czy światło na korytarzu szkoły jest gaszone w czasie lekcji i po wyjściu wszystkich ze szkoły?	TAK NIE	Czy nad wyłącznikami światła znajdują się obrazki/napisy przypominające o gaszeniu światła?	TAK NIE	Grafiki lub napisy przypominające nam o wyłączeniu światła pomogą na pewno w utrzymaniu tego dobrego nawyku, a goście odwiedzający szkołę będą od razu wiedzieli, że dbacie o środowisko!
	Czy na grzejnikach w korytarzu znajdują się termoregulatory?	TAK - na wszystkich TAK - na części	NIE MA	Kto w szkole odpowiada za regulowanie temperatury na korytarzu zależnie od warunków atmosferycznych?	konserwator
	Czy okna na korytarzu są szczelne? (przy sprawdzeniu poproście o pomoc osobę dorosłą)	TAK	NIE - niektóre nie są szczelne	Nieszczelność okien zimą przyczynia się do dużych strat ciepła	

	Czy korytarz szkolny jest oddzielony od klatki schodowej/wejścia do szkoły?	TAK	Jeśli korytarz szkolny znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie często otwieranych drzwi wejściowych do szkoły i nie jest oddzielony wiatrołapem, kotarą, osobnymi drzwiami, zimą może dochodzić do dużych strat ciepła, przez co zwiększają się rachunki za ogrzewanie.		
	Kiedy korytarz szkolny jest wietrzony?	Wiosna/lato: jest wietrzony	Kto jest odpowiedzialny za wietrzenie szkolnego korytarza?		Panie sprząające, dozorczy
		Jesień/zima: nie jest wietrzony			
	Jakie produkty uczniowie przynoszą najczęściej do szkoły na drugie śniadanie?	Jedzenie: KANAPKI, OWOCE		Napoje: SOKI, WODA	
	W jakich opakowaniach uczniowie przynoszą drugie śniadania do szkoły?	A. opakowania plastikowe wielorazowe (np. pudełko)		Używanie opakowań wielorazowych jest lepszym rozwiązaniem ponieważ można z nich korzystać przez długi czas. W sklepach dostępne są już również wielorazowe pojemniki z plastiku tworzywa pochodzącego z recyklingu	
		B. opakowania plastikowe, aluminiowe, papierowe jednorazowe			
	Czy na korytarzu znajdują się dystrybutory z napojami gazowanymi, słodyczami, itp.?	TAK - jakie?	NIE	W ogólnodostępnych dystrybutorach najczęściej sprzedawana jest niezdrowa żywność taka jak słodycze, słone przekąski, czy napoje słodzone. Oznacza to też, że szkoła czerpie zysk z promowania niezdrowej żywności.	
	Zapytaj uczniów, którzy jedzą obiady na szkolnej stołówce, czy obiady są według nich smaczne i zdrowe?	TAK - jaką potrawę lubią najbardziej? Zupy, kurczak,		NIE - uzasadnienie:	
	Czy w szkole znajduje się ogólnodostępny dystrybutor z wodą z którego mogą korzystać uczniowie?	TAK - gdzie się znajduje? W ŚWIETLICY		Czy uczniowie z niego korzystają?	Brak dystrybutora na wodę
				TAK	
	SEKRETARIAT/DYREKCJA				
OBSZAR	PYTANIE	ODPOWIEDŹ/pytania, uwagi dodatkowe/ WSKAZÓWKI			

	Jakiego papieru używa się w sekretariacie?	A) papier z recyklingu 100% B) papier z recyklingu z domieszką celulozy C) papier z celulozy z certyfikatem (np. FSC) D) papier z celulozy bez certyfikatu	Najlepiej jeśli używany jest papier recyklingowy - nie wymaga on ścinania kolejnych drzew do produkcji papieru, wykorzystuje się zaś ten zebrany jako surowiec wtórny.
	Jak drukowane są dokumenty w sekretariacie?	A) Jednostronnie zadrukowany B) Dwustronnie zadrukowany C) Jednostronnie zadrukowany ale D) na papierze ponownie wykorzystanym	Poprzez dwustronne drukowanie na papierze możemy zmniejszyć jego zużycie nawet o połowę. Kiedy zaś potrzebujemy wydrukować np. jedną stronę możemy wykorzystać kartki wcześniej zadrukowane jednostronnie.
	Czy w sekretariacie/pokoju dyrektora znajduje się miejsce na papier jednostronnie zadrukowany?	NIE	Do czego wykorzystywany jest papier jednostronnie zadrukowany?
	Czy w szkolnej kuchni prowadzona jest segregacja odpadów?	TAK - co jest segregowane: opakowania, odpadki żywnościowe	
	Czy szkoła wykorzystuje np. pocztę elektroniczną (e-mail), stronę internetową do kontaktu z rodzicami?	TAK poprzez dziennik LIBRUS i stronę internetową	
	Czy urządzenia elektroniczne (np. komputer, fax, ksero) są wyłączane po zakończeniu ich użytkowania?	TAK	Część urządzeń, takich jak np. drukarka pobiera sporo energii kiedy pozostaje w stanie spoczynku (funkcja Stand-by), aby zaoszczędzić energię, kiedy nie będziemy używali za chwilę ponownie urządzenia, możemy je wyłączyć.
	Co robią osoby korzystające z komputera w sekretariacie/dyrekcji jeśli odchodzą od niego na....	...ok. 5 minut: Wygasa monitor	...na ponad 15 minut: Hibernuje komputer Jeśli odchodzimy od komputera na krótko, wystarczy, że wyłączymy (wygasimy) monitor, jeśli planujemy wyjść na dłużej (np. na godzinę) najlepiej zahibernować lub wyłączyć komputer.

Czy po zakończeniu pracy, wszystkie urządzenia w sekretariacie/dyrekcji są całkowicie wyłączone?

TAK - czy jest w szkole osoba odpowiedzialna za sprawdzenie, czy wszystko zostało wyłączone? **TAK**

NIE - dlaczego?

DOJAZDY DO SZKOŁY

OBSZAR	PYTANIE	ODPOWIEDŹ/pytania, uwagi dodatkowe/ WSKAZÓWKI		
	Jak uczniowie Waszej szkoły docierają do szkoły?	Pieszo Rowerem - sezonowo/całorocznie Komunikacją miejską/podmiejską Samochodem - podwożeni przez rodziców/samodzielnie		Zapytaj np. jedną klasę lub większą grupę uczniów o to jak docierają do szkoły - napisz ile osób zapytałeś i ile zadeklarowało poszczególne sposoby.
	Zapytaj uczniów o zdanie - czy do Twojej szkoły można dojechać bezpiecznie na rowerze? (np. ścieżkami rowerowymi, drogami o niskim natężeniu ruchu)	TAK - drogami o niskim natężeniu ruchu)		
	Czy przed szkołą znajdują się stojaki rowerowe dla osób dojeżdżających na rowerze?	TAK - liczba stanowisk: 69	Czy do stojaków można bezpiecznie przypiąć rower (wtedy kiedy do stojaka można przypiąć przynajmniej ramę roweru lub ramę i koło)	TAK
	Czy w szkole jest dostępna pompka i podstawowe narzędzia z których mogą skorzystać rowerzyści w razie potrzeby?	TAK - dostępne są:		NIE - brak narzędzi i pompki
	Czy w szkole są prowadzone cykliczne zajęcia z bezpiecznej jazdy rowerem?	TAK –np. dla uczniów ubiegających się o kartę rowerową	TAK - dla wszystkich/dla zainteresowanych osób	NIE

	Ilu uczniów dojeżdża do szkoły rowerem?	W okresie wiosenno-letnim? 110	W okresie jesiennym i zimą? 25	Cały rok szkolny? 10
	Dojazd do szkoły oczami uczniów jeżdżących na rowerze...	Zalety dojeżdżania rowerem do szkoły: PUNKTUALNOŚĆ , AKTYWNOŚĆ , OCHRONA ŚRODOWISKA, PRZYJEMNOŚĆ		Wady dojeżdżania rowerem do szkoły: NIE MA
	Czy w Twojej szkole promowane są dojazdy do szkoły na rowerze albo chodzenie pieszo?		NIE	W szkołach odbywają się np. Dni Rowerem do Szkoły, albo tydzień chodźiarzy, w których uczniowie dojeżdżający rowerem/ przychodzący pieszo są w symboliczny sposób nagradzani.
	Czy na terenie szkolnym/przed szkołą jest dużo zaparkowanych samochodów (zwłaszcza rano i po zakończeniu lekcji)?	TAK, bo samochodem do szkoły dojeżdża duża liczba uczennic, uczniów i nauczycieli		
	Jakie problemy spotykają osoby (uczniowie/nauczyciele) dojeżdżające samochodem do szkoły?	A. Korki, duży ruch samochodowy B. Brak/mało miejsc do parkowania przy szkole C. Inne: SPÓŹNIENIA NA LEKCJE		Ile kilometrów dojeżdżają uczniowie samochodem z domu do szkoły? (zapytajcie przynajmniej kilku uczniów)- Najczęściej OD 1 DO 10 KILOMETRÓW
	Czy szkoła uwzględnia planie zajęć godziny szczytu (czas największych korków) i godziny rozpoczęcia lekcji w sąsiednich szkołach?	TAK, lekcje rozpoczynają się w różnych godzinach, klasy młodsze pracują na dwie zmiany		W dużych miastach ponad 1/3 ruchu samochodowego generują dojazdy do szkół, nieraz przesunięcie godziny rozpoczęcia lekcji np. o 30 min niż w sąsiednich szkołach sprzyja rozładowaniu korków w okolicy.

SKOLNY SKLEPIK I STOŁÓWKA

OBSZAR	PYTANIE	ODPOWIEDŹ/pytania, uwagi dodatkowe/ WSKAZÓWKI
---------------	----------------	--

	Czy w szkole serwowane są obiady?	TAK	Obiady na stołówce są przygotowywane przez...	A. Szkolną kuchnię B. Zewnętrzną firmę - catering C. Obiady gotowane są w szkole przez firmę wynajmującą pomieszczenia kuchenne
	Czy jadłospis na stołówce uwzględnia użycie sezonowych warzyw i owoców?	TAK, na przykład: w sezonie kuchnia serwuje marchewkę, pietruszkę, kapustę, buraki, ogórki, sałatę, ziemniaki, truskawki, jabłka		
	Skąd pochodzą warzywa i owoce używane w szkolnej kuchni?	Kraj/region: Polska, Mazowsze	Warzywa i owoce mogą być dostarczane m.in. przez lokalnych rolników, dostawców z regionu - dzięki temu nie tylko wspiera się lokalnych producentów, ale otrzymuje się produkt świeży, który nie musiał być specjalnie konserwowany do długiego i dalekiego transportu	
	Gdzie trafiają odpadki organiczne (np. obierki z warzyw, skórki owoców) ze szkolnej kuchni?	A. trafiają do kosza na śmieci	B. trafiają do szkolnego kompostownika	C. inne: odpadki trafiają do firmy utylizującej odpady
	Czy w szkolnej kuchni prowadzona jest segregacja odpadów?	TAK - co jest segregowane: Opakowania, odpadki organiczne, oleje		NIE - dlaczego?
	Skąd pochodzą warzywa i owoce używane w szkolnej kuchni? Jak wiele kilometrów pokonują? Czy wiecie czym są food miles?	Kraje/regiony: Polska, Mazowsze najczęściej 1- 30 km		Liczba kilometrów (przykłady): 1- 30 km Food miles TAK/NIE
	Czy którekolwiek ze składników używanych w kuchni posiadają certyfikat bio lub Fair Trade?	NIE		
	Czy kuchnia oferuje niemączne/niesłodkie posiłki wegetariańskie (tj. inne niż naleśniki, pierogi, itp.)?	NIE		

	Jak dużo jedzenia staje się odpadem w szkolnej stołówce?	Ilość w kg (jeden dzień): 20 kg Ile kg przypada rocznie na osobę?: 8 kg	Kuchnia przygotowuje posiłki dla 400 osób
	Czy uczniowie mogą zdecydować, ile posiłku zostanie im nałożone na talerz? Czy jest możliwość wyboru posiłków lub dodatków do posiłku?	TAK	
	Czy personel odpowiedzialny za układanie jadłospisu jest zainteresowany preferencjami uczniów? (tj. dopytuje co im smakuje?) Czy uczniowie/rodzice mają wpływ na jadłospis?	preferencje uczniów są uwzględniane: TAK	wpływ uczniów i rodziców na jadłospis: TAK
	Czy kuchnia informuje o składzie i składnikach odżywczych podawanej żywności?	TAK	
	Czy w szkole jest możliwość wybrania diety wegetariańskiej, wegańskiej, bezmlecznej czy bezglutenowej?	NIE	
	Jak zmywane są naczynia w szkolnej kuchni?	A. zmywarka/maszyna myjąca B. zmywane komorowo w zlewie C. zmywane pod bieżącą wodą D. inne: są resztkowane, splukiwane, myte w zmywarce i wyparzarce	Zmywanie pod bieżącą wodą zużywa największą ilość wody, oszczędniejsze jest zmywanie naczyń w naczyniu/ komorze zlewu z wodą - jednak nie zawsze jest to możliwe. Oszczędne jest również zmywanie dużej ilości naczyń jednocześnie w zmywarce, jednak trzeba liczyć się tu z dodatkowym poborem prądu.
	Jakiej klasy energetycznej są urządzenia AGD znajdujące się w szkolnej kuchni?	Lodówka A+ Kuchenka A+ Zmywarka A+	Najbardziej oszczędne urządzenia dostępne dziś na rynku posiadają klasę energetyczną A+++ i A++, później kolejno do oszczędnych należą sprzęty o klasie A+, A, więcej prądu zużyją te, które posiadają klasę B, C i poniżej.

	Jakie produkty sprzedawane są w szkolnym sklepiku (podkreśl)?	Słodycze, Napoje słodzone (np. cola, soki), Fast-food (hot-dogi, zapiekanki, drożdżówki), inne:	Woda, świeżo przygotowane kanapki , owoce, warzywa, bakalie, „chipsy” owocowe, soki jednodniowe, wyciskane, inne:	
	Jakie produkty są najchętniej kupowane (w sklepiku szkolnym) przez uczniów?	Niezdrowe: gumy do żucia , lizaki	Zdrowe: woda , kanapki	ew. 'neutralne': chrupki, drożdżówki
	Czy w sklepiku szkolnym można kupić świeże kanapki?	TAK - kanapki przygotowywane na miejscu w szkole	TAK - gotowe kanapki zamawiane do sklepiku	NIE
	Czy w sklepiku szkolnym można kupić świeże warzywa lub owoce?	TAK - zamawiane od lokalnego producenta	TAK - zamawiane	NIE
	Czy na opakowaniach produktów w sklepiku szkolnym znajduje się jasna informacja na temat zawartości i kaloryczności?	Na tych produktach znajduje się pełna informacja o zawartości (m.in. węglowodanów, tłuszczów, sodu), kaloryczności i zalecanym dziennym spożyciu? Na produktach zapakowanych fabrycznie		Na tych produktach brak jakiegokolwiek informacji:
	Jak opakowane są napoje w szkolnym sklepiku?	Napoje: A. kartoniki B. plastikowe butelki C. szklane butelki D. puszki aluminiowe E. inne	Sprawdźcie/dowiedzcie się, które z tych opakowań jest najmniej uciążliwe dla środowiska - które najłatwiej poddają się recyklingowi, a które gorzej	Wyniki: Najłatwiej poddają się recyklingowi kartoniki, a gorzej plastikowe butelki i puszki aluminiowe
	Czy w szkolnym sklepiku prowadzona jest segregacja odpadów?	TAK - co jest segregowane:		NIE
	Jeśli w sklepiku przygotowywane są świeże kanapki/wyciskane są soki to co dzieje się z odpadami organicznymi (obierki z warzyw, skórki owoców)?	A. Trafiają do kosza na śmieci	B. trafiają do szkolnego kompostownika	C. inne: .....

Jeśli w szkolnym sklepiku wykorzystywane są urządzenia AGD - jaka jest ich klasa energetyczna?

Np. mikrofalówka, czajnik, itp.
Klasa A

Najbardziej oszczędne urządzenia dostępne dziś na rynku posiadają klasę energetyczną A+++ i A++, później kolejno do oszczędnych należą sprzęty o klasie A+, A, więcej prądu zużywają te, które posiadają klasę B, C i poniżej.

TEREN PRZYSZKOLNY

OBSZAR	PYTANIE	ODPOWIEŹ/pytania, uwagi dodatkowe/ WSKAZÓWKI						
	Jaką w przybliżeniu część terenu przyszkolnego stanowią... (np. ½ Podajemy dane średnie dla dwóch budynków)	drzewa krzewy 15%	rośliny/ogródek zagospodarowany 3%	rośliny dziko rosnące 15%	ogródek prowadzony przez uczniów 3%	plac zabaw/boisko 21%	parking, teren utwardzony 18 %	inne (np. oczko wodne) 0
	Jakie zajęcia szkolne odbywają się na terenie przyszkolnym?	Regularnie: zajęcia w oddziałach przedszkolnych, świetlicowe			Od czasu do czasu: wychowanie fizyczne i zajęcia przyrodnicze			
	Czy na terenie przyszkolnym znajduje się miejsce do prowadzenia lekcji na zewnątrz?	TAK, są to ogródek edukacyjny, obserwacyjny, plac zabaw, łąka			np. ogródek edukacyjny, obserwacyjny, ścieżka edukacyjna, „zielona klasa” (altana z miejscami do wykonywania prac technicznych, czy do siedzenia)			
	Czy na terenie przyszkolnym uczniowie prowadzą swój ogródek warzywny/owocowy/ziołowy?	TAK - co jest uprawiane, kto opiekuje się ogródkiem? Zielenią na terenie szkoły zajmuje się grupa ekologiczna, opiekujemy się roślinami ozdobnymi, krzewami, sadzimy kwiaty, podlewamy			NIE - dlaczego?			
	Jeśli prowadzicie ogródek szkolny - do czego wykorzystywane są później wyhodowane plony?	Do ozdoby terenu przy szkole			Warzywa i owoce ze szkolnej grządki mogą zostać wykorzystane np. do robienia kanapek, sałatek na wspólnych klasowych czy szkolnych śniadaniach, mogą trafić do szkolnego sklepiku, możecie częstować się nimi w czasie szkolnego pikniku, itp. Może macie jeszcze inne pomysły?			

	Jakie zwierzęta żyją na terenie Waszego ogródka szkolnego?	Wymień: owady, ptaki	Czy prowadzicie album, inną formę dokumentowania zwierząt, które zauważyliście w Waszym szkolnym ogródku?	TAK , wykonujemy zdjęcia	NIE
	Czy na terenie Waszej szkoły są miejsca, w których schronienie mogą znaleźć ptaki, owady czy np. małe ssaki?	TAK – trzmiel, motyl, pszczoła, wróbel, gawron, sroka, wrona, wiele ptaków przelotnych	Dowiedz się w jakich warunkach mogą znaleźć schronienie takie zwierzęta jak: jeż, trzmiel, motyl, pszczoła murarka?		
	Czy teren szkoły jest przyjazny dla ptaków?	Wasza odpowiedź: TAK Znajdują się krzewy i drzewa dające owoce będące pokarmem dla ptaków, są też budki lęgowe, karmniki, ptasi pojnik.		W ogrodzie przyjaznym dla ptaków znajdują się krzewy i drzewa dające owoce będące pokarmem dla ptaków, mogą znaleźć się też np. budki lęgowe, karmnik, ptasi pojnik.	
	Czy uczycie się rozpoznawania gatunków roślin, drzew w Waszym terenie przyszkolnym?	TAK - jakie gatunki rozpoznaliście?		Czy fotografujecie/rysujecie różne gatunki roślin jakie pojawiają się na Waszym terenie przyszkolnym?	TAK
	Czy szkoła posiada swój kompostownik?	TAK - do czego wykorzystywany jest kompost?	NIE	Kompostownik to bardzo dobry pomysł na ograniczenie odpadów wytwarzanych przez szkołę i dodatkowo na otrzymanie bardzo dobrej jakości nawozu do roślin. Do kompostownika szkolnego można przynosić odpady organiczne również z własnego domu.	
	Czy na terenie przyszkolnym znajdują się jakieś śmieci - papierki, puszki, butelki pozostawione przez uczniów lub inne osoby?	TAK - czy uczniowie sprzątają co jakiś czas teren przyszkolny? TAK/NIE	TAK - czy na terenie przyszkolnym znajduje się wystarczająca ilość koszy na śmieci? TAK/NIE	NIE	
	Czy wokół szkoły znajdują się nielegalne wysypiska śmieci?	TAK - czy zgłaszacie je do Waszej gminy? TAK/NIE	NIE	Lasy, rowy, dzikie tereny zielone to niestety nadal często miejsca w których ludzie pozostawiają bezprawnie śmieci lub nawet niebezpieczne elektrośmieci (zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny)	

	Czy na terenie przyszkolnym gromadzicie wodę deszczową?	TAK - w jaki sposób, do czego jest wykorzystywana?	NIE	Woda deszczowa może być gromadzona np. do jednego dużego zbiornika lub np. mniejszych zbiorniczków przyczepionych do ogrodzenia. Taka woda z powodzeniem może zostać wykorzystana do podlewania ogródka, kwiatów w szkole	
	Czy szkoła wykorzystuje energię odnawialną (np. wiatru, słońca, wody)?	TAK - opis		NIE	Nawet jeśli szkoła nie wykorzystuje energii odnawialnej do celów użytkowych (np. do ogrzewania wody), można spróbować zainstalować prostsze urządzenia demonstrujące uczniom jak działa energia odnawialna słońca, czy wiatru.
	Jeśli przed szkołą znajduje się oświetlenie, czy jest ono stałe, czy włącza się na fotokomórkę?	STAŁE - włączone wieczorem świeci całą noc	STAŁE - włączone jedynie na kilka godzin/określony czas i później wyłączane	Fotokomórka -włącza się gdy ktoś przechodzi	Brak oświetlenia/oświetle nie nie jest włączane po lekcjach

Audyt wykonała szkolna Grupa Ekologiczna w dniach 8- 31 stycznia 2018 r.